

A magyar államalapítás (Szent István)

?

István egyetlen
egykorú portréja a
koronázási
paláston

10.B

2025. szeptember 23.

A pannonthalmi bencés apátság

Benczúr Gyula:
Vajk megkeresztelése
(1875, MNG)

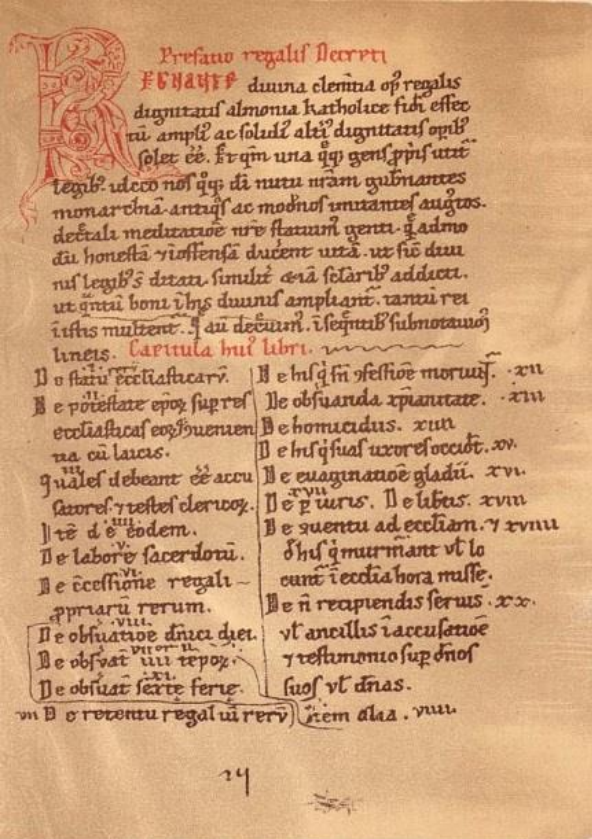

Szent István
hadjáratai

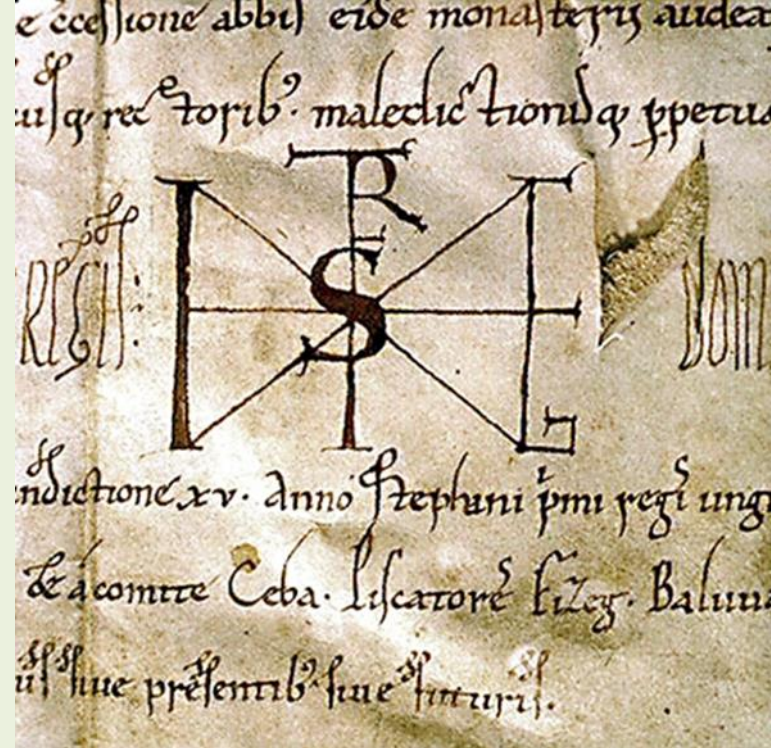
Gyula vezér elfogása.
Jobbról fehér lovon
Szent István
(*Képes Krónika*)

Szent István törvényei (az admonti kódexben)

István
monogrammája a
(másolatban
megmaradt)
pannonhalmi
kiváltságlevélen

KRISTÓ GYULA

A NAGYOBBIK ÉS A HARTVIK-FÉLE ISTVÁN-LEGENDA SZÖVEGKAPCSOLATÁHOZ

Szent István királyról három legenda készült és maradt ránk, a nagyobbik (*maior*), a kisebbik (*minor*), valamint a Hartvik püspök által alkotott.¹ E három legenda közül a legkevesebb problémát a kisebbik legenda okozza, mivel szövegál-

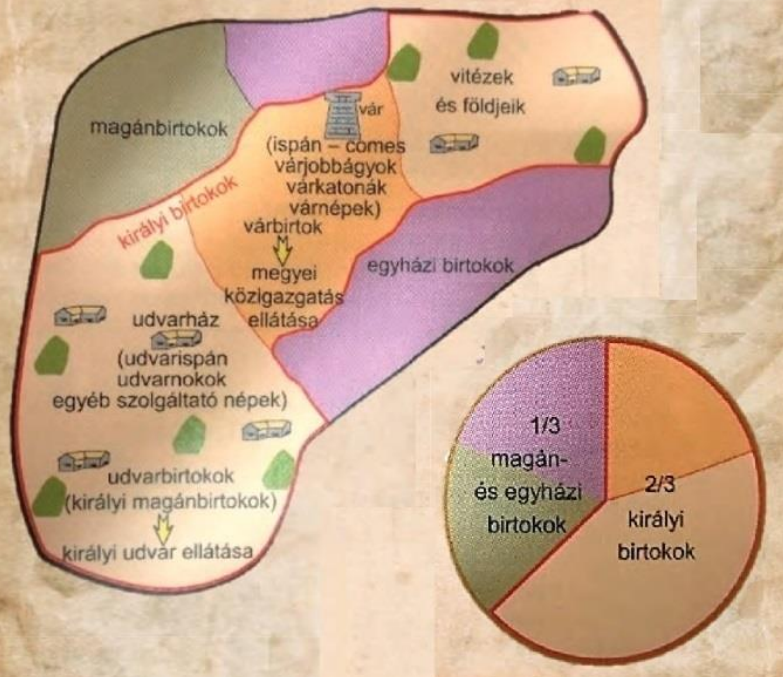
9. A papok pedig és az ispánok hagyják meg az összes falusi bírónak, hogy ezek parancsára vasárnap mindenki menjen a templomba, öregek és fiatalok, férfiak és nők, kivéve azokat, akik a tüzet őrzik. Ha pedig valaki amazok hanyagsága folytán nem őrzés végett marad otthon, az ilyet verjék meg, és hajukat nyírják le.

10. Ha valaki hús evésével megsérti a mindenki előtt ismeretes négy böjti időszakot, akkor egy héten át bezárva böjtöljön. [...]

19. Azok, akik istentisztelet hallgatására a templomba menvén, ott a misék szertartása alatt egymás közt mormognak, és másokat zavarnak, haszontalan történeteket mesélgetve és nem figyelve a szent olvasmányokra és a lelki táplálékokra, ha idősebbek, dorgálják meg őket, és gyalázattal űzzék ki a templomból, ha pedig fiatalabbak és közrendűek, e nagy vakmerőségükért a templom előcsarnokában mindenki szeme láttára kötözzék meg, s ostorozással és hajuk lenyírásával fenyítsék meg őket.

1. Tíz falu építsen egy templomot, amelyet két telekkel [szálláshely] s ugyanannyi rabszolgával lássanak el, lóval és kancával, hat ökörrel és két tehénnel, 30 aprómarhával. Ruhákról és oltártakarókról a király gondoskodjék, papról és könyvekről a püspök. [...]

18. Ha valakinek az Isten tízet adott egy évben, a tizedik részt adja az Istennek, és ha valaki tizedét elrejt, kilenc részt fizessen. És ha valaki a püspöknek félretett tizedet meglopja, mint tolvajt ítélik meg, és az ebből eredő jóvátétel teljesen a püspöké legyen.

TK 127/7.

A szabolcsi földvár

királyi vármegye

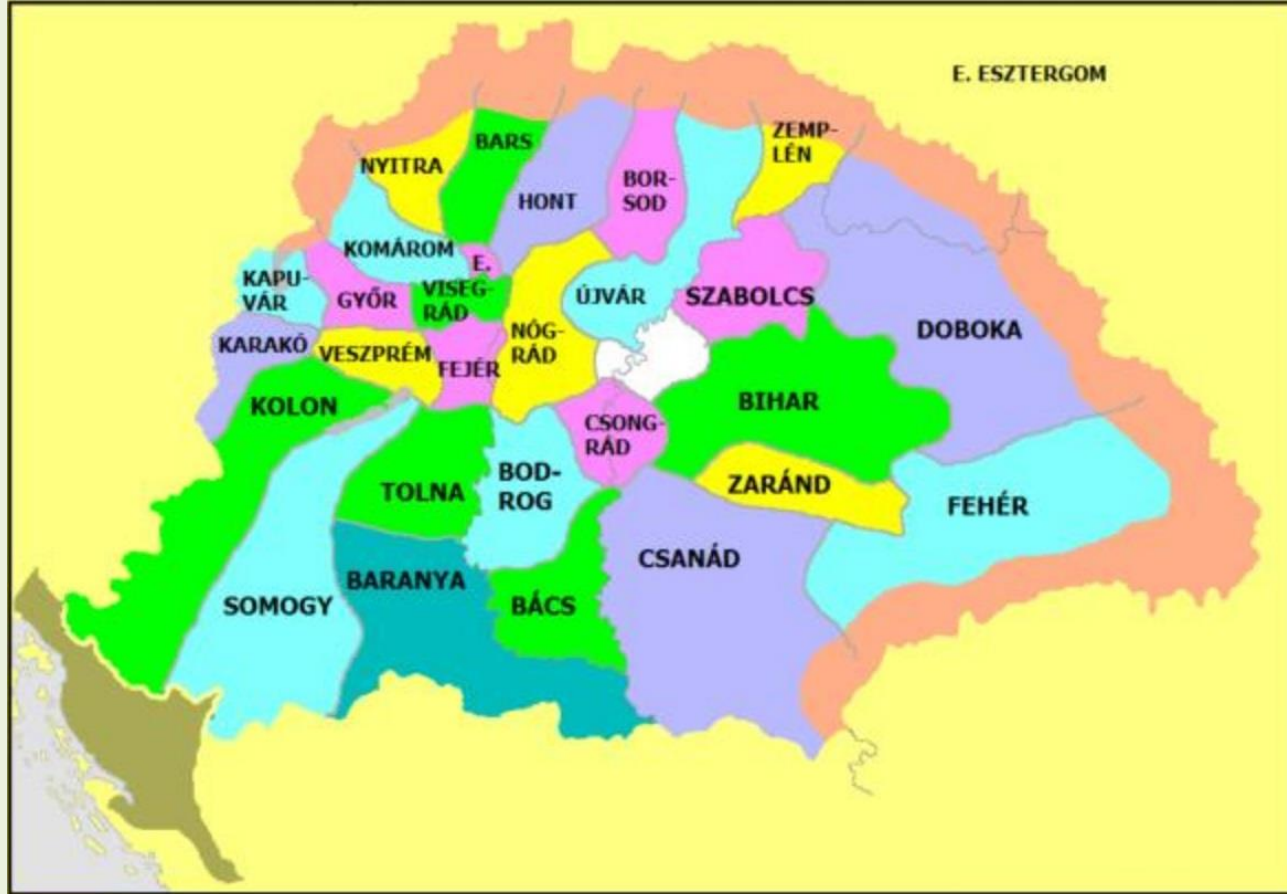
→ 13. sz. végétől
nemesi vm.

Szent István ezüstdénárja

Az állam – ismertetőjegyek

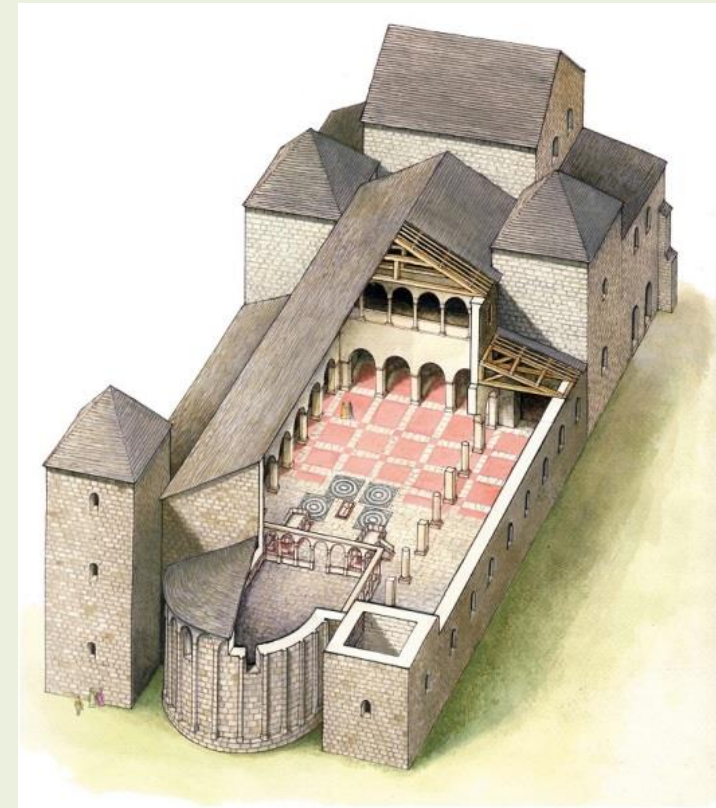
- A társadalom tagjainak területi alapon való felbontása és szervezése politikai intézményekbe (vármegyék)
- Létrejön egy, a szabad köznéptől elkülönülő fegyveres erő, amely biztosítja a király politikai hatalmát (idegen testőrség, katonaság – német, orosz, kabar)
- Az új hatalmat hosszú távon akkor fogadják el, ha hatékonyabban szervezi meg a társadalom életét

Kopcsány, államalapítás-kori templom

A fehérvári
társaskáptalan
temploma a 11. sz.-
ban (rekonstrukció)

Külpolitika – !

István temetkezése – ?

- Székesfehérvár
- szarkofágja: 11. sz. vége, egy római kori eredeti átfaragásával

A Szent Jobb – mai őrzési helye?

Dolgozatjavítás, ismételés

- ← ?
- koronázási palást eredeti funkciója és István-ábrázolása – ?
- 1896 helyesírás – ?!
millió, „...anno a felvételin...”
1 000 000 = milione (olasz: „nagy ezer”)
- honf. ideje – Mo. Ny-i határai – ?
- 10. sz. m. kültp. váltás fő oka – ?
- Nagyszentmiklós – ?

- István szülei – ?
- István gyerekei – ?
- István és Gyula – ?
- I. intézkedései az egyház támogatására – ?
 ↳ melyik egyház – ?
- Mo. egyházszervezete – ?
 ↳ világi / szerzetesrendek – ?

- ↑ – ?
- István által létrehozott világi tisztségek – ?
- I. államszervezést szolgáló intézkedései – ?
- feudalizmus – ?

A szabolcsi földvár rekonstrukciója

Az egyház- és államszervezés párhuzamosan zajlik!